

2021-04-28

FRA beteckning
3.2:3100/21:2Infrastrukturdepartementet
103 33 StockholmEr handläggare
Sumbat Daniel SarkisErt datum
2021-01-29Er beteckning
I2021/03462FRA handläggare
Kári ÓlafssonFRA föreg. datum
2020-12-21FRA föreg. beteckning
3.2:4012/20:2

Öppna data-utredningens slutbetänkande ”Avgifter för information i elektronisk form” (SOU 2020:82)

Försvarets radioanstalt (FRA) har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på det remitterade betänkandet. FRA:s synpunkter följer betänkandets disposition.

4.3.4 Hinder mot att tillgängliggöra information (s. 46 ff.)

Förhållandet till befintligt format och kravet på elektronisk form (s. 49 ff.)

FRA har avstyrkt utredningens förslag till öppna data-lagen i den delen som berör att uppgifter ska tillhandahållas i befintligt format.¹ Denna inställning gäller alltså. Utredningens diskussion om digital maskning i slutbetänkandet föranleder följande kompletterande synpunkt från FRA.

Utredningen anger att upp till 60 procent av de myndigheter som deltog i utredningens enkät har angett att de har tekniska möjligheter att utföra digital maskning. Det framgår

¹ FRA remissyttrande av den 21 december 2020 avseende Öppna data-utredningens huvudbetänkande Innovation genom information, SOU 2020:55 (Infrastrukturdepartementets ärendenummer I2020/02346).

FRA

dock inte om med sådan maskning avses åtgärder som behåller befintligt format eller som innebär ett byte av filformat, t.ex. att en wordfil görs om till en bild.² Vidare anger utredningen följande.

Digital maskning kan rent praktiskt utföras genom att uppgifter ”stryks över” på något sätt i dokumentet på datorn. I exempelvis ett Word- eller pdf-dokument är detta en mycket enkel åtgärd som ofta kan göras i befintlig standardprogramvara som är tillgänglig för myndigheten. Informationen kan därefter tillhandahållas sökanden i elektronisk form med bibehållet informationsinnehåll och logiskt format. Med hänsyn till vad som uttalats i RÅ 1993 ref. 3 angående vikten av att kunna se i vilket sammanhang uppgifter som maskas förekommer anser vi att digital maskning inte bör ske genom att information de facto raderas; maskningen ska vara synlig.

Enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) är det förbjudet att röja uppgifter som är sekretessbelagda. Uppgifter i en handling som är sekretessbelagda ska därför ”tas bort”, eller som det brukar benämnas ”maskas” innan en handling kan lämnas ut. Röjandeförbudet måste rimligen också innebära ett krav på att det inte ska gå att återskapa de uppgifter som maskats.

Vid digital maskning är det svårt att garantera att uppgifter som maskats inte kan återskapas. Detta gäller särskilt i de fall då maskningen sker i en digital handling med bibehållande av befintligt format. FRA håller därmed inte med utredningen om att digital maskning och tillhandahållande av handlingen i befintligt format är att anse som en enkel åtgärd.

En annan aspekt av frågan om digital maskning är om det i alla lägen ens är praktiskt möjligt att göra en fullständig sekretessprövning och därmed maska sekretessbelagda uppgifter i en digital handling. FRA angav bl.a. följande i sitt remissvar avseende utredningens delbetänkande.

En allmän handling som är elektronisk [fotnot 2: Alltså en upptagning enligt tryckfrihetsförordningens begreppsapparat.] innehåller typiskt sett informationsinnehåll, teknisk information som möjliggör att informationsinnehållet kan läsas, avlyssnas eller uppfattas på annat sätt, samt i förekommande fall metadata. Den tekniska informationen samt metadatan är oftast dold för en vanlig användare varför det blir svårt och tidskrävande att bedöma vilken information som omfattas av

² I frågan om digital maskning i enkäten som utredningen skickat ut görs inte någon sådan distinktion, se s. 197 i betänkandet.

FRA

begäran och som riskerar att lämnas ut vid en begäran om allmän handling. Detta försvårar eller i värsta fall omöjliggör den sekretessprövning som ska föregå ett utlämnande av allmän handling, vilket i sin tur leder till en ökad risk för att information som omfattas av sekretess oavsiktligt lämnas ut [...].³

Även denna aspekt bör enligt FRA:s mening vägas in då myndigheter överväger att på frivillig basis sekretesspröva och lämna ut digitala handlingar samt vid övervägande att införa krav på digital maskning på sätt som utredningen gör med sitt förslag till öppna data-lagen.

Dessa utmaningar avseende tillhandahållande av handlingar i befintligt format behöver omhänderas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

4.4.4 Tillhandahållande i digitalt format enligt öppna data-lagen (s. 58 f.) samt

4.4.5 Åtgärder för att bearbeta och distribuera information i elektronisk form (s. 59 ff.)

Som framgår ovan avstyrker FRA alltjämt utredningens förslag på införande av en skyldighet att tillhandahålla handlingar i befintligt format, och därmed digitalt format, se ovan samt FRA:s tidigare yttrande.⁴

Allmänt om FRA

FRA är en myndighet med ca 850 anställda som bedriver informationssäkerhetsverksamhet och försvarsunderrättelseverksamhet.

FRA ska ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsområdet. FRA får efter begäran stödja sådana statliga myndigheter och statligt ägda bolag som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i ett säkerhets- eller försvarspolitiskt hänseende. FRA ska särskilt kunna stödja insatser vid nationella kriser med it-inslag, medverka till identifiering av inblandade aktörer vid it-relaterade hot mot samhällsviktiga system, genomföra it-säkerhetsanalyser, och ge annat tekniskt stöd.

Vidare bedriver FRA – efter inriktning från regeringen, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten

³ Se FRA:s remissyttrande från den 21 december 2020 avseende Öppna data-utredningens huvudbetänkande Innovation genom information, SOU 2020:55 (Infrastrukturdepartementets ärendenummer I2020/02346).

⁴ A.a.

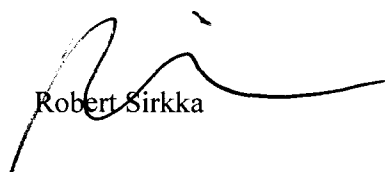
FRA

– försvarsunderrättelseverksamhet till stöd för svensk utrikes, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet. Verksamheten fullgörs genom inhämtning, bearbetning och analys av information samt delgivning av underrättelser till berörda myndigheter. För att kunna bedriva försvarsunderrättelseverksamhet krävs en omfattande utvecklingsverksamhet.

Uppgifter rörande FRA:s verksamhet omfattas till stora delar av sekretess enligt bl.a. 15 kap. 2 § och 18 kap. 8 § OSL. För uppgifter i allmän handling rörande underrättelseverksamhet gäller sekretess i 95 år.

I detta ärende har avdelningschefen Robert Sirkka beslutat. I den slutliga handläggningen har också juristen Kári Ólafsson (avd V) deltagit, tillika föredragande.

Försvarets radioanstalt



Robert Sirkka



Kári Ólafsson

Sändlista

För kännedom

Försvarsdepartementet/Sund

Försvarsdepartementet/Rättssekretariatet

Internt FRA

GD

ÖD

Chefsjuristen

Biträdande chefsjuristen

C Plan

C KOM

Säkerhetsskyddschefen

AC